

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkah pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnstvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za izposojnino celoletno K 30'—, Naročnina se pošilja upravnstvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnstvo:
Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 1.

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtice, poslana za zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju posebni pogoji. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

Ljubljanski občinski svet.

Ljubljana, dne 6. marca.

Danes zvečer se je nadaljevala seja občinskega sveta ljubljanskega. Župan dr. Ivan Tavčar naznanja, da je vloženih 37 samostalnih predlogov, katere da po vrsti na dnevni red, kar vzame občinski svet na znanje. Zapisnik zadnje seje se odobri. Prva točka dnevnega reda

poročila šolskega odseka.

Poročevalec obč. svet. Dimnik poroča o dopisu c. kr. mestnega šolskega sveta glede razširjenja I. mestne deške ljudske šole v šest-razrednico. Učiteljski zbor omenjene šole se je soglasno izrekel za razširjenje, za razširjenje se je zavzel tudi c. kr. mestni šolski svet; šolski odsek predlaga razširjenje, da se stabilizuje ena vsoprednica in razpiše eno učno mesto. Predlog se sprejme. Glede podeljevanja tople južine ubožni šolski mladini, predlaga odsek, da se odkloni.

Svetnik Kristan predlaga, da se vrne zadeva mestnemu magistratu, da prouči, kako bi se našla sredstva, da se uresniči ta ideja. Ko se poročevalec prilagodi temu predlogu, se sprejme.

Svetnik dr. Pipenbacher poroča o sistemizovanju službe učitelja francoščine in nemščine. Šolski odsek predlaga, da se razpiše s prihodnjim šolskim letom mesto učitelja francoščine in nemščine s terminom 31. marca.

Svet. Detela predlaga, da se razpiše služba učitelja za francoščino in nemščino oziroma slovenščino, pa s slovenskim učnim jezikom. Poročevalec Pipenbacher se protivi predlogu svet. Detele. Pri glasovanju se Detelov predlog odkloni, odsekov sprejme.

Poročila direktorija mestnega vodovoda in mestne elektrarne.

Poročevalec svet. Reisner poroča o prošnji I. ljublj. skladišča Krisper & Tomažič ter vodstva Lichtenurničnega zavoda glede odpisa večje uporabe vode. Odsek predlaga, da se dovolji izjemoma polovični odpis.

Svet. dr. Zajc predlaga z ozirom na humanitarnost Lichtenurničnega zavoda, da se odpisuje cela vsota.

Podžupan dr. Triller je proti Zajčevemu predlogu, ker bi dajal slab zgled za druge zavode, ker se voda preveč trati.

Svetnik Detela predlaga, da se Lichtenurnični zavod kazni radi malomarnosti pri tratenju z vodo s sedmimi kronami! (Smeh!)

Svet. Jeglič se pridruži Zajčevemu predlogu.

Svet. Detela umika svoj predlog glede kazni, ker zavod ni zakrivil sam večje uporabe.

Poročevalec Reisner vstaja pri sklepu direktorija.

Svet. Zajc umakne svoj predlog, nakar se sprejme direktorijev predlog.

Dalje poroča poročevalec o predlogih, da se razširi mestni vodovod na Opekarski cesti do mitnice, Stranski poti in glede zgradbe napajališča. Direktorij predlaga, da se predlogoma ugodi, postavi pri mitnici javni vodovod, predlog glede javnega napajališča pa naj se odkloni.

Svet. Smole se strinja s predlogom poročevalca, istotako se strinja s direktorijevim predlogom svet. Novak, ki dodatno predlaga, da se nabavi pri vodnjaku dva škafa.

Štefe se ves čas vtika in zaletuje na vse strani.

Župan kliče Štefeta radi njegovega otročjega vedenja k redu.

Odsekov predlog se sprejme. Novakov predlog odkloni. Direktorijev predlog, da se napelje vodovod po Delavniški cesti (zveza med Poljansko cesto in nasipom) se sprejme. Odkloni se prošnja pivovarne Union za napeljava vodovoda po Vojaški ulici, sprejme se pa predlog za napeljava po Orlovi ulici glede napeljava vodovoda po Poljski poti se sklene, da se vodovod napelje po neregularni Poljski poti. Konečno se sprejme predlog glede napeljava vodovoda v Rožno dolino, kar bo stalo 7500 K.

Dalje poroča isti poročevalec o napravi ulične razsvetljave na Martinovi cesti, Marmonovski in dr. V. Zarnikovi ulici in Ulici Stare pravde. Direktorij predlaga, da se na Marmonovski ulici in Martinovi cesti, dr. Zarnikovi ulici in Ulici Stare pravde postavijo električne svetilke.

Svet. Smole predlaga, da se omogoči dovoz v Marmonovo ulico začno z upeljano razsvetljavo.

Svet. Marinko opozarja, da se razsvetljava razširi do novega pokopališča in tov. za klej. Poročevalec izjavlja, da je za dovoz v Marmonovo ulico že v mestnem stavbinskem uradu skrbjeno. Župan izjavlja, da bo poskrbel glede ureditve razsvetljave na pokopališki ulici. Direktorijev predlog se sprejme.

Volitev upravnega sveta mestne hranilnice.

Svet. Ambrositsch se jezi, ker ni na kandidatni listi za ta upravni svet nobenega Nemca, za se pravi, da bi mogel kot upravni svetnik nemške šparkske kaj dobrega svetovati, ter da bodo Nemci proti temu, da bi ne bil noben Nemec v upravnem svetu mestne hranilnice, predlaga, da se volitve vrše po ključu za volitve v odseke.

Podžupan dr. Triller izpodbija trditve predgovornika na podlagi poslovnika. Ne gre pa tudi, da bi bili Nemci člani upravnega sveta mestne hranilnice, ko so obenem člani kuratorija nemške hranilnice, ki je konkurenčni zavod.

Svet. Zajc zahteva, da se volitve vrše po ključu, ter da poda župan o tem svojo izjavo.

Svet. Višnikar je proti predlogu nemškega govornika, zavzema pa stališče, da se volitve ne smejo vršiti po ključu, ki ga zahteva § 55. občinskega reda.

Župan dr. Ivan Tavčar izjavi, da stoji na stališču, da se § 55. ozira samo na volitve odsekov, ki so naravnost naštet v poslovniku. Pri glasovanju se Ambrositschev predlog odkloni.

Nato se vrše volitve, izvolijo se v upravni odbor mestne hranilnice: občinski svetniki: Trnkoczy, Bončar, Dimnik, Milohnoja, Štembov, dr. Triller, Višnikar, Reisner, Lilleg, Štrukelj in Ložar, ter iz meščanstva gg.: Edmund Kavčič, Fran Pavlin, Robert Kollmann, Josip Kovac, Ivan Mejac, Andrej Šarabon, Ivan Velkavrh, Josip Vidmar in Ivan Vrhovnik.

V kuratorij mestnega deklasičnega liceja za dobo treh let se izvolijo: kot predsednik župan dr. Ivan Tavčar, dalje obč. svetniki: dr. Pipenbacher, Reisner, Milohnoja, Hudovernik, Mally, ter gospe dr. Tvčarjeva in Marija dr. Kokaljeva; v glavni odbor za obdelovanje barja se izvolita za ostalo poslovno dobo kot zastopnika ljubljanske občine obč. svetnika Likozar in Štembov.

kličje, stoj! Ako se koljejo in pobijajo, je to njihova stvar. Slabo je...

Vsi so naostrili ušesa in poslušali s hvalenostjo prijetne novice, ki jim jih je podajal čorbadži Mičo.

»Koliko Turkov je padlo?« vpraša Nikodim.

»Turkov? Pravim ti, da tisoč, reci, da dva, pet, celo deset tisoč, pa se ne zmotiš, Ti Hecegovinci ne poznajo šale.«

»To je znamenito, če je le resnično.«

»Pravim ti, da je resnica.«

»Odkod si to izvedel?« vpraša ga čorbadži Marko.

»Iz zanesljivega vira. Kir (gospod) Georgi Izmirij je poizvedel o predčerašnjem od apotekarja v K. Janaki Dofnisa, da so to pisale tržaške novice.«

»Ne verjemem, da bi Hercegovinci mogli izvršiti kaj velikega. Bodo se borili hrabro, toda naposled se vtudijo. Koliko pa jih je? — peščica ljudi, je trdil Pavlak, iskajoč v pogledih navzočih potrdila svojega mnenja.

»Tudi jaz sem tega mnenja, Pavlak; kaj more izvršiti peščica Hercegovincev? Turčija se jih ne boji,« se oglasi Hadži Smion, poravnajoč si nogavico na levi nogi.

Čorbadži Mičo odvrne razjaren: »Odpusti, Pavlak, pa tudi ti Hadži se razumiš na to kakor gos na pivo... v politiki pogostoma iz ničesar nastane mnogo. Sam Gorčakov je dejal, da iz Hercegovine prileti iskra, iz katere nastane požar v celi turški državi.«

»Mislim si, da je Derbi izrekel te besede, omeni resno gospod Fratu.

Čorbadži Mičo se zamrača.

»Derbi, kot Anglež, niti ne more izreči takšnih sultanu protivnih besed. Jaz poznam

Predlogi.

Svet. Franchetti predlaga, da naj se razširi železniški prehod na Bleiweissovi cesti proti kolodvoru državne železnice v Šiški, ter da se prehod primerno razsvetli. Predlog se sprejme.

Svet. Dimnik poroča nujno v imenu šolskega odseka, glede rekurza proti sklepu deželne šolskega sveta, ki je razveljavil odlok občinskega sveta glede znižanja petrazredne nemške ljudske šole v dvorazrednico, ker se nujnost predloga prizna, poročevalec utemeljuje svoj predlog.

Predlaga, da se radi neuspešnosti rekurz ne vložijo. Se sprejme.

Svet. Novak nujno predlaga, da naj se župan zavzame zato, da se umesti delavstvo tobačne tovarne v II. plačilni razred. Ker spada predlog v županov delokrog, se prepusti izvedba istega županu.

Svet. Zajc nekaj godrnja. Župan opominja Zajca in ga prosi z ozirom na njegovo akademsko čast, da naj miruje in nikar ne izjavi.

Svet. Pipenbacher: Vsak delavec ima več pojma o dostojnosti, kakor dr. Zajc.

Svet. Zajc plašno pogleda naokoli in — molči!

Svet. Likozar nujno predlaga, da naj se napravijo ob Gruberjevem kanalu stopnice za lažji dohod k strugi. Predlog se sprejme.

Svet. Marinko stavi vprašanje na župana glede jame pri tovarni za klej, kjer se zbira voda in odpadki, kar razširja grozen smrad.

Župan odgovarja, da bo pustil stvar preiskati in da se bo nedostatkem odpomoglo.

Svet. Jeglič vprašuje, ako mu je znano, da je ograja na šentpeterskem mostu jako pomanjkljiva, župan potrdi to in izjavi, da bo poskrbel za nedostatke; isti svetnik interpelira glede trotoarja v Ravnikovi ulici. Župan obljubi odgovoriti v prihodnji seji.

Svet. dr. Zajc vpraša župana, ako je voljan svojo moč uporabiti, da bodo poročila poročevalcev točna.

Župan odgovarja, da je dolžnost poročevalcev, da so v vsem dobro informirani, da je pa Zajčevo današnje vprašanje popolnoma neumestno.

Ker se nikdo več ne oglasi k besedi, zaključijo župan ob pol 9. uri zvečer javno sejo, kateri sledi tajna.

SPLOŠNI PREGLED.

Državni zbor. V včerajšnji seji avstrijske poslanske zbornice se je razpravljalo o poročilih draginjskega odseka; za ta poročila pa je bilo jako malo zanimanja. Po kuloarjih se je živahno razpravljalo o zaostrenem položaju na Ogrskem na kar je posebno uplivala izjava skupnega finančnega ministra Bilinskega, da on ni posredoval v nikakem oziru med avstrijsko in ogrsko vlado. — Nujni predlog poslanca Körnerja glede sodnih razmer na Češkem pod Hohenburgerjevim režimom ni prišel na razpravo ter se je preložil na današnjo sejo. — Dalmatinski poslanec Biankini in tovariši so vložili nujen predlog glede razmer na Hrvaškem; v tem predlogu se slika današnji položaj v banovini, ki razburja in ogorčuje ves jug monarhije. Hrvaška je danes edina kronovina v monarhiji, kjer se pušča svobodna vlada najnasilnejšemu absolutizmu. Hrvaški narod ne more več prenašati teh razmer v predlogu se poroča o nasilnih napram tisku in o kršitvah zborovalnega zakona, o krvavih

angleško politiko; v Turčiji je vse strd in maslo, v Turčiji vse cvete. Pravim ti, da Derbi ne more izreči takih besed.

»Tako je, tako, Derbi tega v resnici ni rekel,« potrdi Hadži Smion.

»Bog daj, da bi že enkrat izbruhnil požar, da bi pogorel Carigrad ter se mi končno rešili teli paganov!« se oglasi črevljar Ivančo Dudo, kateri, odkritosrčno povedano, je bil novinec v politiki.

»Tu se govori o drugem požaru, Ivančo,« omeni Pavlak.

»Pravcat požar izbruhne ko se poprime plamen Bolgarske,« omeni gospod Fratu.

»Čemu bi imela Bolgarska goreti? Bivalci na deželi si niti ne želimo, da bi Bolgarska gorela. Dajmo si s tem sveti mir. Ali nismo videli takrat, kakšno kašo so skuhali v Zagorju?« omeni otožno čorbadži Dimo.

»Ti, Fratu, ti le tako navidezno govoriš,« se oglasi furnadžija (pek) Dančo, »zakaj ako do tega pride, pa denes noge n rame, ter se greš sprehajati na Podmogošo,« na Rumunskem, klicajoč nam od ondot: držite se! nam bodo pa tukaj Turki razbijali glave. Le ne govori mi kaj takega. Baj Dančo ve, od česa muhe cepajo.«

»Nasprotno, tudi jaz ostanem tu in se žrtvujem.«

»Nu, da; če le ima izbruhniti, pa naj izbruhne čim najpoprej! Kaj je to, država? Saj v njej gori že sedaj, samo da dima ni videti. Kožo bi nam odrli in ven iz mesta ne smeš pomoliti nosa. Ali je to država?... Gnusna gromada smeti in gnolobe!«

* Tako se je ob tem času imenovala glavna ulica v Bukareštu.

Glose.

25.

Bil Sokrates je modrijan, a žena bila je Ksantipa: modrost je kakor sok neslan — nji treba zdravega dovtipa.

26.

Je Funtek v tekmi tekmoval — sedanjih mojstrov starši vseh res zmago mlajšim je priznal, a sam odnesel je uspeh.

27.

»Od Urala do Triglava« nekdanj peli smo z Razlagom, proti Slavije sovrage; kje zdaj ti si, stara Slava!

28.

Ker Nemci ne, ne Madžari nas ne dolže več panslavizma zdaj eses za to skrbje — vsled lokal-patriotizma.

29.

Večkrat k obalom Adrije, pošiljamo pozdrave, v resnici se nam daleč zdi — tja k bregu naše Save.

30.

Kako lahko se dobi z »delom« slava večna, kažeta nam občini Kandija in Prečna.

dogodkih v Zagrebu in Sarajevu. H koncu pozivajo poslanci vlado, da naj deluje z vsemi močmi na to, da se z ozirom na spoštovanje in ugled dualističnega principa izpostavi v Hrvaški red, da se odpravi absolutizem in zopet uvede ustavno vladanje. — Dalmatinski poslanec Prodan je interpeliral vlado glede izraza ogrskega ministrskega predsednika Khuena, da se take stvari kakor je znani pravaški memorandum v kabinetni in vojaški pisarni mečejo v koš!

Ogrska državna zbornica tudi danes ni prišla do dnevnega reda vsled obstrukcije Justhove skupine, odobril se je samo zapisnik zadnje seje. — V političkih krogih se trdi, da vlada med avstrijsko in ogrsko vlado velika napetost v vprašanju brambne reforme. Khuenov uspeh povodom cesarjeve adjvencie ni bil tak, kakor se je začetkoma trdilo, cesar ni sprejel na znanje Khuenovih koncesij, temveč mu naročil, da naj vodi pogajanja s Kossuthovci, kateri pa vstajajo na prvotnih koncesijah. Zato je izključen vsak najmanjši uspeh Khuenove akcije. Khuen se vrne te dni zopet na Dunaj, da poroča o svojih neuspehih, a obenem predloži tudi demisijsko svojega kabineta, ki bo brezdomno tudi sprejeta. Napetost med avstrijsko in ogrsko vlado se kaže tudi v obnašanju ogrskega ministrskega predsednika, ki je prišel na Dunaj, a ni konferiral z nobenim članom avstrijske vlade, da si so se isti dan vršile velevažne konference med članji avstrijske vlade o brambni reformi, temveč je šel direktno v Schönbrunn k cesarju; da je kriza v ogrskem kabinetu gotova izpričuje tudi dejstvo, da zastopata težnje avstrijske vlade napram Ogrski tudi skupni vojni minister Aulenberg in šef generalnega štaba Schuma. Kjer se pa v Avstriji zavzame za kako stvar tudi vojaštvo, tam je zmaga gotova!

»Raditega se vi ne mučite, ta reč ne bo trajala dolgo,« reče baj Mičo; »pisano je, da se Turčija razpade.«

»Turčija je skozi in skozi trohnela država, kostnjak in ničesar več, samo suni ga, pa se ti zvali!« omeni nekdo.

»A če je ne sunemo, pa smo ljudje udarjeni z mehoma,« reče pop Dimčo ognjeno.

»Tako je, tako,« se oglasi pop Stavri,

»nekaj se kuha. Le ogledimo se nekoliko: mali in veliki, vsi govore le o tem. Da, tudi ženske in otroci, naj se že vlegajo ali vstajajo, ne poznajo drugega razgovora. A le poslušajte kaj povevajo: prenehajo je oh in ah, in zvenkajo le zgolj puške in sablje; ko pa zadone bobni, pa ti kar srede poskoči od veselja in zopet: udri, udri nad Turka! — ter druge nove neumnosti. Ako iščeš mlade ljudi, najdeš jih vsikdar le na samostanskih poljani: »pij, pij, pij,« streljajo ves dan s puškami, da človek niti ne more mimo proti Bozalanu. Moj Ganko, sam Bog vedi, kje je nabral toliko samokresov in pušk; komaj spusti otroke iz šole, že se igra z njimi.«

»Toda čemu ti je, sinko, ta stara haraburda (šara)?« sem ga vprašal. »Kmalu jo bomo potrebovali, oče, mi je odgovoril. »Kmalu napoči čas, ko se bo za žarjavel samokres dobilo toliko zlata, kolikor tehta sam...« In tako — toda naj to ostane med nami — vse duhti po smodniku in kdo ve kaj vse še nastane? Bog vas čuvaj in obvaruj!«

Prostodušne in odkritosrčne besede popa Stavra so bile resnične. Že več mesecev, kakor je bil Stefečev omenil zlasti od časa, kar je dospel Ognjanov, je bilo opaziti nekako kipenje duhov, ki je naraščalo od dneva do dneva, zlasti po starozagorskem gibanju meseca septembra.

LISTEK.

Pod jarmom.

Roman iz bolgarskega življenja pred osvoboditvijo.

Spisal Ivan Vazov. — Poslovenil Podravski. (Dalje.)

Po naravi nervozen in nagel, se je razvnel brž ko si je kdo drznil ugovarjati njegovemu trdovratnemu prepričanju. Takoj je bil kakor sršen, kričal je in ošteval Danes pa je bil vesel in ko je hotel sesti, je dejal zmagoslavne lica:

»Zopet so dobili zmago naši!«

»Kako?« zakliče nekoliko glasov z radostnim začudenjem.

»Ljubibratci in Božo Petrovič sta posekala tisoč Turkov,« reče baj Miča, ki svojo novico ni hotel povedati vso naenkrat, da se je je mogel dalje radovati.

»Slava! Živio!« zakliče nekoliko glasov.

»Tudi Podgorici je dobljena,« nadaljuje baj Mičo.

Začudenje je obseglo najvišjo stopinjo, kakor da ne bi Podgorica, marveč Dunaj bil dobljen.

»Orožje, prostovoljci, kolikor jih le hočeš, prihajajo iz Avstrije.«

»Ali res?«

»Tudi v Bosni vre, Srbija se giblje ter se pripravlja na vojno. Ako pa se zgane Srbija, zadene tudi nas. Kaj slabo stoji znanim...«

»Naj ga vzamejo vsi zlodiji!«

»A Avstrija bo tudi molčala kakor uš pod krasto, zakaj Govčakov iz Petrograda ji za-

DNEVNI PREGLED.

Osebnostna vest. Ravnatelj magistratnih uradov g. Ivan Vončina je bil v včerajšnji tajni seji občinskega sveta ljubljanskega na lastno željo vpokojen. Izrekla se mu je ob tej priliki posebna zahvala. V priznanje se mu je tudi podelilo meščanstvo.

Imenovanje. V včerajšnji tajni seji občinskega sveta ljubljanskega je bil imenovan za blagajnika v mestni zastavljalnici g. Rudolf Est, za likvidatorja pa knjigovodja in hišni posestnik g. Poljšak. G. Ježu se je priznala letna osebna doklada 600 K.

Verski terorizem na gimnazijah. Večkrat sem že bral in slišal govoriti o vzgoji na srednjih šolah. Smejal sem se vsem takim nazorom, ker vem, da se ne uredi nič pri nas tako kmalu, ali pa sploh nikdar. Največja ironija pa je, da govorijo o taki vzgoji ljudje, ki stoje na odličnih mestih, ki so sami učitelji, a le govorijo, o praksi so popolnoma drugačni. Pišejo tako lepo, da bi človek mislil, da so največji prijatelji mladine, ko pa pridejo za šolski kateder, tedaj izginejo vsi tisti lepi, zvišeni nazori. V šoli niso pedagogi, temveč v pravem pomenu besede pedanti. Koliko mladih profesorjev je prišlo v zadnjem času na srednje šole, ljudje, ki so prej tudi tako idealno govorili in pravili, kako bodo vse izpremenili in reformirali, ko pa pride čas, da uredijo svoje besede, tedaj pade njih pogum in postanejo prave tutke. Gospodje profesorji, tako ne bo nič boljše, le še slabše! In kako je v vaši duši, ko vidite, da morate biti hlapi? Prav dobro vam ne more biti, sicer pa tako niste preveč tenkovestni! Vse pa že presega verski terorizem na naših šolah. Kateheti so sami fanatiki, ne pa ljudje, ki bi znali izpolnjevati nauke nesecične ljubezni do bližnjega, ki jih nosijo samo na jeziku. K izpolnjevanju verskih dolžnosti se sili pod kaznijo! Ali mislite, da bodele tako rešili razpadajočo katoliško cerkev, ali mislite, da bo mladina, ki ji hočete s kaznimi in pretnjami ucepiti v glavo vse tiste lažnjive nauke, kdaj razširjate te nauke? Nikdar! Kdor je čutil enkrat kazen radi tega, ker ni molil, ali ni prišel k maši, ta bo skušal da se otrese vseh spon, ki ga vežejo na katoliško cerkev. Podajam nekaj zgledov, kako hočejo kateheti in njihovi hlapi klerikalni profesorji, ki bi radi katehetom polizali pete, podpirati tisto baje tako močno organizacijo katoliške cerkve: Na I. drž. gimnaziji je prišlo nad 20 dijakov dve minuti prepozno k maši. Gotovo ni bila gimnazijska ura v redu, ker sicer sene more zgoditi, da bi jih prišlo naenkrat toliko prepozno. Toda gospod katehet ni tega pomislil, temveč je začel kar s prižnice rohneti nad dijake. Po maši so se morali vsi zglastiti pri njem. Vse si je napisal, da jih bo v šoli bolj pritiskal. Razen tega jih čaka skoro gotovo tudi kazen — in s tem v zvezi je plačevanje šolnine. Tako bo rešena vera, ko bo zopet država dobila nekaj kron za kanone, ki jih bodo morali plačati starši. Med dijaki, ki so prepozno prišli, je bil tudi eden klerikalec. Temu je katehet v sveti jezi zabrusil: »S tem ste opravili z nam! Ne pridite mi več prosit za nobeno podporo in tudi za šolnino ne dobite ničesar! Te besede so karakteristične za take gosposde. Dokler boš hlapec, se pred njim klečplazil in hinavil, bo vse dobro! Nekemu drugemu dijaku pa je začel praviti, da je nemoralen in da mu njegov talent ne bo pomagal. In kaj vse uganjajo klerikalni profesorji ko imajo pri maši inšpekcijo. Neki znani »priljubljeni« klerikalni profesor hodi pri maši med vrstami in gleda, če klečijo dijaki na obeh kolenih. Grozno vesel je, če more kakega dijaka dobiti in ga naznaniti katehetu. Tudi neki drugi profesor, ki se posebno zanima za dijaške lase, ni nič boljši. Boljše bi bilo, da bi to opustil in bi rajši lepo razlagal. Iz knjig se znajo dijaki tudi sami naučiti in za gledanje in šikaniranje ne rabijo profesorja! Še mnogo drugega bi se dalo povedati o teh kapacitetah, za enkrat naj zadostuje! Oni klerikalci pa, ki mislijo, da bo napredni misli kmalu odklenalo na gimnazijah, se zelo motijo. Le pritiskajte, hinavci in teroristi, a vendar bodo še iz tako jezuitskih gimnazij izšli močni in značajni napredni fantje! Sila rodi odpor in terorizem na srednjih šolah bo prinesel lepe sadove.

Eden, ki je že vsega tega prost.

Bolgarski potovalec in časnikar v Ljubljani. Včeraj se je zgledal v naši redakciji g. Kon-

stantin Veličkov, bolgarski časnikar in potopisec. G. Veličkov potuje že 9 let peš po svetu in je v tej dobi prehodil vse del sveta. Svojo pot nastopil dne 8. januarja 1903. Odšel je iz Sofije z grošem v žepu. Živil se je z dopisovanjem in s tem, da je prodajal svoje razglednice. Vsega skupaj prehodil 70.000 km. Gre za stavo 250.000 K, ki jo g. Veličkov dobi, ko bo prehodil še zadnjo pot, ki jo ima pred seboj. Vrne se iz Ljubljane preko Budimpešte v Sofijo. G. Veličkov je videl vsa velika bojišča zadnje dobe: Bil je v Transvalu, v burški vojni, bil je na Daljnem Vstoku v rusko-japonski vojni, videl je jemensko arabsko vstajo, maroške vojne dogodke in tudi tripolitansko vojno. Svoje dogodke in doživljaje piše g. Veličkov v bolgarski list: »Dnevnik«. O svojih utitih v rusko japonski vojni je izdal bolgarsko delo: »Na Daljnem Vstoku«, svoje svetovno potovanje pa popiše v velikem delu, ki je proračuneno na tri velike knjige po 600 strani. G. Veličkov si da v vsakem kraju s štabilijo potrditi svoje bivanje, ima že tretjo knjigo polno takih uradnih potrdil in ima v tem oziru gotovo najkrajše zbirko. V Ljubljano je dospel iz Trsta, v Trst je prišel s Hrvaškega. G. Veličkov je videl vse narode Evrope, Azije, Afrike, Amerike in Avstralije. Bil je celo na Novi Gvineji in je pogosto zašel med divje rodove. O tripolitanski vojni, ki jo je vdel Veličkov na svoje oči, pravi, da so Italijani slabo zadel in da so se pojavile ovire, na katere niso mislili. Arabci so hrabri bojovníki in šele po dolgem času in po dragih stroških se bo Italijanom posrečilo deželo osvojiti. G. Veličkov je bil vesel, da prinaša Dan kot podlistek najslavnejše delo bolgarske literature »Pod jarmom«. V Ljubljani ostane Veličkov 3—4 dni, ogleda si naše kraje in potem se vrne v Sofijo. Na svojem potu je imel Veličkov naravno več presenečenj. Ko je hotel iz Črne Gore v Turčijo, ga je prišla turška straža takoj, ko je stopil čez mejo in ga uklenjenega poslala nazaj; reška policija ga je aretirala, ker nosi javno bolgarsko trobojnico, kar pomeni, da laška kultura ni mnogo nad turško. Tako bo Veličkov čez 9 let videl domovino, kjer bo pisal svoje spomine.

Kongres zatiranih narodov. Nedavno smo poročali, da se vrši v Parizu letošnje poletje kongres zatiranih narodov. Z drugimi listi vred smo imenovali tudi zagrebškega odvetnika dr. Hinkoviča, da je ta dal inicijativo za ta kongres. Sedaj pa javlja dr. Hinkovič iz Pariza, da je avstrijsko zunanje ministrstvo dalo svojemu pariškemu poslaniku nalog, da naj poroča točno o pripravah za ta kongres, zlasti pa naj pazi, kako ulogo igra dr. Hinkovič. Pa je res čudna ta avstrijska vlada; kongres se vrši kot svetovni kongres zatiranih narodov, ne pa kongres zatiranih avstrijskih narodov, tega se ni nikdar trdilo, a Avstrija ima takoj slabo vest in aranžira svoje pariške detektive, da poročajo o avstrijskem politiku, ki je slučajno v Parizu a tudi oni zatiranega hrvatskega naroda! **Avstrijska vlada pozna pač svoje grehe, ker ve da bo na tem svetovnem kongresu zatiranih narodov zastopanih največ narodnosti iz Avstrije. To je dragoceno priznanje avstrijskega zunanjega ministrstva! Dr. Hinkovič odločno dementira,** da je dal on inicijativo za ta kongres zatiranih narodov, priprave vodi namreč stalni pariški centralni urad narodnosti (Office central des Nationalites), ki mu pripadajo med drugimi danski kritik Georges Brandes, bolgarski naučni minister Bobčev, bivši avstrijski minister Fořt, rektor vseučilišča v Lipskem Lamprecht, ruski sociolog Novikov, predsednik vrhovnega angleškega državnega sodišča sir John Macdonell, Poljak Stanislav Smolka, član avstrijske gosposke zbornice. Dr. Hinkovič pa ni član tega odbora; vest, da vodi on vse priprave izhaja iz avstrijskega zunanjega ministrstva, ker hoče s tem temu kongresu po svoji stari navadi natveziti gotovo zopet kake »veleizdajniške« tendence ker ve, da se na tem kongresu ne bo posebno laskovo govorilo o naši pravični Avstriji, ki bo gotovo tu najštevilnejše zastopana! Svetovnega fora se pa Avstrija posebno boji! Kljub temu pa Hinkovič pozivlje Hrvate, da naj se udeležijo tega kongresa! Ko smo mi prvič poročali o kongresu zatiranih narodov, apelirali smo tudi na slovensko javnost, a doslej se še ni nikdo gani! Ali uživamo res Slovenci v Avstriji toliko blagodat, da se ne smemo in moremo prištevati zatiranim narodom? Ali so pa vzroki kje drugje, morda ravno oni, ki jih navaja dr. Hinkovič? Apelujemo še enkrat na

slovensko javnost, bodimo možje, ali pa poljubljajmo bič, ki nas tepe, samo potem nikar ne jadikujmo!

Izpit za koncesijoniranega zidarskega mojstra je napravil pred izpraševalno komisijo g. Josip Zmet, doma iz Vitovelj na Goriškem.

Uboj v Vel. Brusnicah. Ciganski družini Reichart in Rak hodijo po svetu z citrami. Mužicirajo in si tem prislužijo vsakdanjega kruha. Tako so tudi dne 3. 3. t. prišli v Vel. Brusnice. Slabo vreme je bilo, deževalo je in zato niso prenočevali na prostem. Poprosili so prenočišča pri Turku v Vel. Brusnicah. Ta jim je tega odkazal na podu. Muzikanta odšla sta s citrami v vas in po gostilnah, družina pa se je podala k počitku. Okol 12. ure domov prišedša Richard Reichert in Valentin Rak sta se vsled pijanosti pričela pripraviti in očitati drug drugemu nezvestobo. Reichartu nastop Raka radi očitania ni bil po volji — zagrabil je kuhinjski nož in začel obdelovati Raka, tudi Rak se je poslužil »pipeca« in sunil Reicherta v glavo ravno v oko. Rak je zadobil neštevilno obodlajev in nekaj prav smrtonosnih in je vsled vzkravljenj okoli 2. ure ponoči umrl. Med tepežom branile so istih priležnice Marija Reichert in Bernarda Ful, tudi te dve sta zelo težko ranjeni in leže po občini odkazanem prostoru v stari zapuščeni šoli in čakate smrt — ker bolnišnice se bojiše. Richarda Reicherta, kateri je doma iz Kroke, je orožništvo nezvestnega pripeljalo v zapore v Novo mesto in umrlega Valentina Raka iz Laškega trga, pa v mrtvašnico v Vel. Brusnice, kjer čaka sodne komisije. Pri Reichartu našlo se je več nožev, med temi je bil kuhinjski nož zelo oster in krvav, s tem je prizadial Raku smrtonosne poškodbe. Imel je tudi dvocevno pištolo, katere je bila s šibrami nabita, katero je med tepežem kazal na licu mesta došlim kmetom in z isto grozil. Tudi pri Raku se je našel krvav »pipeca« s katerim je osuval Reicharta. Tudi Richard Reichart bo težko okrevale, ker je zadobil smrtno nevarni sunek v oko.

Iz pisarne slovenskega gledališča. Danes v četrtek se poje velezbavna in melidijozna opera »Caricine amantke« (za par abonente). — V soboto velezbavna komedija »Mala harfenistka« (za nepar abonente). — V nedeljo zvečer krasna Millöckerjeva opera »Dijak prosiak«. — Izpremembo repertoarja zahteva popolna hripavost nekaterih članov.

V Šiški je imelo v nedeljo dne 3. marca 1912 društvo za zgradbo Sokolskega doma v Šiški svoj redni občni zbor. Predsednik g. Josip Seidl je kljub napadom zadnjih dni na njegovo osebo osebno vodil dobro obiskano zborovanje. Iz odborovega poročila posnemamo, da je društvo kolikor mogoče uporabilo vsa sredstva, da si zagotovi stalen in dober vir dohodkov. Tako društveni bloki, nabiralniki kot kot prirejene društvene veselice so precej pripomogle društvu v množenju prispevkov za Sokolski dom v Šiški. Kakor posnemamo iz blagajnikovega, g. Kolmana, poročila, je društvo v dveh letih nabralo za zgradbo Sokolskega doma v Šiški znesek 5672 K 71 v. K temu je seveda najbolj pripomogel društveni predsednik g. Seidl, katerega je občni zbor v priznanje njegovih zaslug za narodno probujo sploh in posebno za to društvo, ogorčeno protestujoč proti raznim mahinacijam nezrelih mladeničev, izvolil je enoglasno in z viharjem aplavzom svojim častnim članom, odnosno za svojega prvega častnega člana, ker društvo se ne kaže posebno radodarno s tem najvišjim odlikovanjem. Zborovalci so v proslavo izvolitve takoj zložili znesek 102 K v korist društva. Če bode društvo moglo zbrati dovolj prispevkov, bode moralo gledati, da čim prej postavi prepotrebno zgradbo Sokolskega doma v Šiški, ker je šišenski Sokol tudi eno izmed onih sokolskih društev, ki jih je klerikalna maščevalnost vrgla na cesto. V novi odbor so bili izvoljeni: predsednikom g. Josip Seidl, podpredsednikom: Peter Burja, odborniki: ga. Pirkovič, ga. Pušar, ga. Wamperger, gdč. Ogrizek st. Kolman, Boltavzar, Rejnc, Rozman, Dežman, namestniki: g. Kelec in Sedej, revizorjem: g. Zakotnik in Cimerman. Čestitamo g. Seidlu na zasluženem odlikovanju, društvu pa želimo, da pod tako vrlim vodstvom kmalo otvori vrlemu šišenskemu Sokolu vrata lastnega doma. Šiškarjem polagamo na srce, da bolj kot dosedaj podpirajo to društvo, ki dela le v korist Šiške, in ne v svojo korist.

Redni občni zbor zadruge modistinj v Ljubljani se je vršil v torek, dne 5. marca ob 3. uri popoldan v posebni sobi »Narodne kavarne«. Občnega zbora se je poleg zadrugnih članic udeležil, kot zastopnik obrtne oblasti g. Vilko Bukovnik in kot zastopnik deželne zveze obrtnih zadrug g. Eng. Franchetti. Načelnica ga. Ida Škof otvori zborovanje. Iz poročila načelnice je posneti, da je zadruga pri ustanovitvi štela 13 članic, med letom jih je pristopilo 5 ter šteje zadruga koncem leta 1911. 18 članic. Pri zadruzi je bilo priglasenih 20 pomočnic in sprejetih 13 vajenk. Najvažnejše so bile vloge na obrtno oblast radi motenja obrti in priznati se mora, da se je potom ovadbi fušarija popolnoma odpravila. V mnogih slučajih je zadruga oddala obrtni oblasti svoja mnenja glede dokazov sposobnosti. Leta 1911. je imela zadruga en redni in en izredni občni zbor ter 3 odborove seje. O računskem zaključku, ki izkazuje 515 K dohodkov in 102 K 90 v izdatkov ter 412 K 10 v zadrugnega premoženja, poroča ga. Ida Škof, ter se na predlog g. Mandel odobri in blagajničarki podeli absolutorij. Na razna vprašanja sta odgovarjala in dala potrebna pojasnila zstopnik obrtne oblasti in pa načelnik deželne zveze. Nato zaključil načelnica redni občni zbor.

Kako dobro je naše domače slovensko pivo, ako se prav toči, se vsak lahko sam prepriča v hotelu »Ilirija«.

Loterijske številke. Brno: 50, 46, 84, 84, 76.

Idrija.

Profesor dr. Ivan Pregelj, učitelj nemščine na idrijski realki, pripoveduje v sobotnem »Slovincu« med idrijskimi novicami, da se je učil slavistike, germanistike, filozofije, in da zna logično misliti. To je gotovo dokaz skro-

mnosti, ako gospod profesor sam razglaša svojo učenost; sedaj vsaj vemo, s kom imamo opraviti. Ampak vzlic temu, čeprav se trka prof. Pregelj na svojo logiko, vendar ne ravna logično. — Dasi ni bil imenovan, vendar govori, da ga je napadel »Narod« v številki z dne 24. februarja. Zato pa zahteva sedaj Pregeljeva logika, da mora on »prof. Pregelj« izstopiti iz dijaškega podporn. društva in mesečne doneske poklanjati tukajšnji Vincencijevi družbi! Taka je logika klerikalnega profesorja germanistike, filozofije in slavistike, ki pa še ozirnevala in kazalnega zaimka ne zna rabiti! Dr. Pregelj bi storil samemu sebi kršćansko delo usmiljenja, ako bi bil lepo tiho. Tako se je pa le blamiral v stvarnem in jezikovnem oziru in se osmešil celo pred lastnimi dijaki! Tako klerikalna domisljivost sama sebi jemlje ugled!

Novi plačilnik, ki ga je za rudniško delavstvo uveljavilo c. kr. ministrstvo za javna dela z dnem 19. januarja 1912, je sedaj predmet splošnim debatam med idrijskim delavstvom, in o njem je razpravljaj, kakor smo že poročali, ljudski shod predzadnje nedelje. Ta novi plačilnik si bomo tudi mi natančneje ogledali.

Moška podružnica Družbe sv. C. in M. ima svoj občni zbor v soboto dne 9. t. m. ob 8. uri zvečer v prostorih »Delavskega bralnega društva« z običajnim dnevnim redom. Pričakovati je obilne udeležbe zlasti od strani domačinov, da bodo do delovanja podružnice, ki je lansko leto obhajala svojo petindvajsetletnico, zbudili več zanimanja in ji naklanjali več podpore!

Štajersko.

Poslanca dr. Verstovšek in Marckhl si bosta skočila v las. Po vzgledu kranjskih klerikalcev je napadel tudi dr. Verstovšek uradnike. V deželnem zboru jih je zmerjal, da so »verabscheuungswürdige Individuen«, »Gesinnungslumpen«, »Renegatenbeamte«, »Apostaten« itd. Zato mu je pisal poslanec Marckhl v »Tagespost« odprto pismo. Dr. Verstovšku očita, da se je upal storiti kaj takega le pod poslansko imuniteto in da je isto zlorabljal za svoje umazane izbruhe. Nadalje dolži v tem pismu dr. Verstovška, da je govoril neresnico ter da je zakrivil s tem neutemeljene obdolžitve; končno ga pozivlja, da naj nastopi proti njemu sodno pot, ker sicer si bo ljudstvo vedelo razlagati njegove (dr. Verstovškove) trditve in njegovo resnicoljubnost. — Mi sicer ne živimo dobrot poslanske imunitete in tudi nečemo dr. Verstovška zagovarjati, pobiti pa se ne da resnica, da so na Spod. Štajerskem gorostasne razmere in vnebovpijoče krivice, ki jih mora slovensko ljudstvo trpeti od nemških uradnikov, in da isti niso vzor vestnosti, to pričajo ptujski dogodki, ki so se odigrali v zadnjem času. — Na drugi strani pa je dr. Verstovšek živa priča, da žive slovenski klerikalci ob samem denuncianstvu in da zna malokdo na tako nekrščanski način zmerjati kakor ti ljudje. Radovedni smo, kaj bo napravil dr. Verstovšek s svojo resnicoljubnostjo. Najbrže bo po svoji stari klerikalni navadi vtaknil vse v žep.

Slovenski gledališče v Mariboru je vpriporilo dne 3. t. m. ljudsko igro »Grajščak in kmet«. Češkega pisatelja Ladislava Stroupežnička. Dejanje se vrši na Gorenjskem 1872. leta in je pravcata slika še vedno žalostnih razmer in grajščinskega trinočja. Igra je zelo efektna in za nas prikladna ter bi jo videli radi večkrat po naših odrih. Predvsem moramo pohvaliti poztvovalec gospoda igralca, ki je predstavljaj Vrbovca. On nas vselej preseneči s svojim nastopom in nam je tudi to pot ponudil verno sliko gorenjskega kmeta, le tako gramatično bi ne smel govoriti in tako razločno izgovarjati besednih končnic. Dovolj so tudi vsi drugi v celem obsegu svoje vloge, pri čemur omenjamo, da se nam je zelo dopadla gospa igralka v vlogi Marijane. Gledališče je bilo srednje obiskano, pri čemur moramo občinsko kar najresnejše pokazati, in da se niti daleko ne zaveda važnost prosvete in svojih dolžnosti do domačega kulturnega zavoda. To veljaj vsem tistim, ki so izostali pa bi ne smeli manjkati!

Nemci so nabrali v preteklem tednu za Roseggerjev sklad kar 20.750 K. To je za dobo enega tedna naravnost ogromna svota, in s tako obilnimi sredstvi lahko prodirajo na slovensko zemljo. Slovenci pa nimamo tako poztvovanih ljudi in naberejo v enem tedne komaj toliko krajcarjev. Kaj bo z našo prihodnostjo!

Slovenska čitalnica v Mariboru priredi v nedeljo dne 10. sušca t. l. ob 8. uri zvečer v veliki dvorani Narodnega doma koncert z zelo obširnimi programom. Sl. občinsvo opozarjamo, da bo sodeloval koncertni pijanist in abiturient c. kr. akademije za glasbo na Dunaju, gosp. Anton Tröst.

Šoštanski sodnik v novi ulogi. Kazenski sodnik Sellyey je zbral na soboto zvečer pevce nemško-nacionalnega pevskega društva Velenje-Šoštanj v gostilno g. Steinbach v Stari vesi na »Häringsschmaus«. Pri tej priliki je hotel sodnik Sellyey dokazati, da je poleg (že osvetljenih) konjederskih zmnožnosti sposoben tudi za »totengrobarja«. Sodnik si izbere tri pevce: prvi se je moral vleči na tla in natakiniti na roke zelo umazane škornje, drugi za njim je držal dve lati v vsaki roki, tretjemu je pa gašperldirektor Sellyey pomagal mlademu Tischerlju, da se je vlegel v isto vrsto z obema prejšnjima pevcema, pokril vse tri z belo rjuho, potresel Tischerlja z moko in zapel »Misere-re!«. Ali in kako je sodnik pokopal mrtveca, oziroma če je alkohol in kako je alkohol pokopal sodnika, žal ni znano. Prijebimo pa 1. da je sodnik Sellyey aranžiral ta absurden, samo njega vreden prizor v postnem in ne v pustnem času; 2. da je aranžiral ta prizor v javni gostilni, v katero zahajajo posebno preprosti ljudje, da so ravno takrat bili v gostilni kmetje in delavci, ki so se vsi zgražali nad takim početjem. Da človek, ki se smeši v javni krčmi v ulogi grobokopa, ne spada na mesto sodnika, je jasno. Na sodnikovo mesto spada poln mož.

DROBIŽ.

Razstava »Jugoslovanske Lade«. Belgrajska »Tribuna« piše: Še nekoliko tednov nas loči od novih dokazov »Jug. Lade«. Na delovanja binkošne praznike se namreč otvori v Belgradu četrta redna razstava »Jugoslovanske Lade«. V mesecu januarju se je vršil namreč kongres jugoslovanskih umetnikov v Sofiji, kjer se je sklenilo, da se letos priredi četrta razstava Lade, a srbski umetniki so dobili nalogo, da naj poskrbe vse potrebno, da bo ta razstava dostojen dokument dela in umetniških stremeljenj »Jugoslovanske Lade«. Ministrstvo za nauk je naklonilo srbskim umetnikom v svrhu priredbe lepo podporo, tako da so sedaj priprave v najlepšem teku. — Ali skupne napake med Jugoslovani ne more iztrebiti niti umetnost! Mislimo tu namreč na deljenje v posamezne skupine, a tudi posamezne osebe. Umetniki, ki se že po svojem temperamentu jako radi obračajo od skupine, niso mogli tudi v umetniško-organizatorskih vprašanjih odoleti ecisiji. »Lada« pa, ki je prepričana, da vodijo vsa pota umetnosti do istih ciljev, se ni pustila motiti, nadaljevala je sama dela, in to z najlepšim uspehom. — Pooblaščenec srbske »Lade« slikar Rista Vukanovič se je dogovarjal z bolgarsko in hrvaško »Lado«, da najde način in pot, kako bi mogli tudi drugi, jugoslovanski umetniki, ki niso člani »Lade«, in tvorijo svoje umetniške organizacije, sodelovati na četrth razstavi »Jugoslovanske Lade« v Belgradu. Predlog R. Vukanoviča je bil: ustanovi naj se v Belgradu patronat »Lade«, ki naj ga tvorijo odlični meščani, ki niso umetniki, pod predsedstvom ministra za prosveto, ta patronat naj pozove vse

skupine jugoslovanskih umetnikov, da naj sodelujejo pri belgrajski razstavi. Da se jim nudi možnost ohraniti popolnoma svojo individualnost, je srbska »Lada« pripravljena odkazati vsaki taki skupini poseben prostor in označiti točoo naslov skupine. Hrvško sekcija »Lade« je bila zadovoljna s tem predlogom, istotako bolgarska, ki je obenem izjavila, da bo tudi ona postopala na enak način povodom pete razstave »Jugoslovanske Lade«, ki se vrši jeseni povodom kronskih svečanosti v Sofiji. Prosvetni bolgarski minister Bobčev, ki je prevzel predsedništvo bolgarskega patronata, se je izjavil, da bo skrbel zato, da se vsi bolgarski umetniki udeležijo bolgarske razstave. Tako je »Jugoslovanska Lada« dokazala, koliko ji je do tega, da nastopajo jugoslovanski umetniki na razstavi skupno, akoravno so med njimi mnogi, ki so vedno metali delovanju »Lade« polena pod noge. — Za belgrajsko razstavo je delo že v največjem tiru, osnutek za plakat je izdelal srbski umetnik Konjarek, njegovo delo je nekaj krasnega, ter se razmnoženo razpošlje te dni po vsem slovanskem svetu! — To piše »Tribuna«. Ali niso te besede naravnost obsodba za malenkostne, osebne razmere med slovanskimi upodobljajočimi umetniki. Te razmere so dovedle že tako daleč, da se naše umetnosti ne spomnijo več niti naši najbližji sosedi! Krivi pa so tega naši umetniki sami! — Jugoslovanska »Lada« deluje najprej po svojem programu, pri nas pa nosi Jakopič sam svoj paviljon, dokler se ne spotakne ob poleinih, ki mu jih mečejo celo tovariši pod noge! Pač žalostno in sramotno!!

ne pa glumač! Zato proč s kazenskim sodnikom Sellyeyem! Opozarjamo naše poslance na ta slučaj, da razkrijajo sodno uradništvo, ki z njim preplavlja Hochenburger Spodnji Štajer.

Šoštanjska sodnija. Kako priljubljeni so slovenski časniki, posebno tiste številke, ki prinesejo kako vest o krasnih razmerah na šoštanjski sodniji, pričča dejstvo, da vsakokrat kakor kaira izginejo dotične številke iz naših lokalov na sodnijo. Seveda teh tatvin v prihodnje ne bomo mirno gledali in bomo tati kar imenoma navedli; kajti če že zahrepi sodnik Sellyey po teh časniki, naj si pride sam izpisati dotične novice, ki osvetlujejo njegovo osebnost, seveda samo z navadnim rjavim svinčnikom ne pa s takim v franfurtarskih barvah, ki izziva na njegovi pisalni mizi v uradni sobi!

Orožniki in politika. Kakor se čuje, name-rava ritmojster preseliti orožnike v hišo Südmarke. V tej hiši zaradi vlažnih prostorov ne more ostati nobena stranka, seveda za naše uboge orožnike so prostori dobri, samo, da se pomaga Südmarki. Ne samo, da se orožnikom ukazuje obisk nemških prireditev v nemški hiši in prepoveduje obisk slovenskih, sedaj hočejo napetost v narodnem oziru še povečati s tem, da se jih izzivalno nastani v hiši Südmarke, dočim je drugih lepših in zdravejših prostorov dovolj na razpolaganje. Proti takemu postopanju protestiramo kar najodločnejše in se ta namera ne sme izvesti na noben način!

Ciganka, ki ji je mar šola. V Kač ob Muri je prišla ciganska tolpa, med katero je bila tudi krasna mlada ciganka. Dekle je ondotnemu učitelju podarilo 12 K za revne šolske otroke. Ali ji je bila res mar šola ali je imela kak drug namen, ni znano.

Vlak je povozil blizu Gradca železniškega delavca Ivana Lorenca. Prepeljali so ga v bolnišnico v Gradec, kjer je umrl.

Lepi otroci. V Selcih pri Brežicah so se pri Zidaričevih večkrat sprli in stekli. Te dni je sin napadel mater z nožem in jo ranil na glavi, hči je pa večkrat zabodla očeta s škarijami. Oba nečloveška otroka so naznanili sodišču. Kakoršna vzgoja, taki otroci!

V strgarski stroj je prišel z roko tesar Filip Rozman v Storeh pri Celju. Dobil je take poškodbe, da so ga prepeljali v bolnišnico.

Zid ga je ubil. V St. Janžu pri Spodnjem Dravogradu je padel na zidarskega pomočnika Jerneja Mrtvoza dva metra visok zid. Nesrečnej je umrl v bolnišnici v Slovenjem gradu.

Samomor. Mariji Pally je umrl v Budimpešti njen mož; vdova je silno žalovala in tega udarca ni mogla preboleti. Iskala je vsepovsod utehe, a našla je ni nikjer; prišla je tudi na Štajersko in se naselila blizu Judenburga. Otožje jo je sicer za malo časa popustilo, a jo je potem s tem večjo silo zopet zgrabilo. V noči od sobote na nedeljo pa je našel železniški čuvaj na progi blizu Judenburga žensko truplo brez glave. Ko je iskal naokrog, je našel še glavo, katero je sunila lokomotiva daleč v stran. Obupana vdova je našla v grozni smrti tolažbo.

Trst.

Društveni izleti tržaške podružnice Slov. planinskega društva. Dne 10. marca t. l. se vrši popoldanski izlet v smeri Boršt, Jezero, Bazovica. Vspored: Odhod iz Trsta peš ali z vlakom drž. žel. ob 2. uri 14 min. do Boršta. Pod postajo v Borštu sestanek, potem odhod na Jezero-Bazovico (odmor) in preko Lonjerja ali Padrič povrat v Trst. — Ta izlet, ki je brez vsacega napora, se odlikuje po lepi menjavi razgleda iz vasi Jezero, katera leži nad Borštom na levi strani Brdskega vrha. Diven je pogled zlasti na obširno dolino, ki se vije med skalnatimi pobočjem Malega Krasa in med Velikimi stenami, jako lep tudi na bližnje vrhove Istre kakor, Slavniki, Videš, Mrazovec, in druge. V slučaju neugodnega vremena se preloži izlet na nedeljo 17. marca. — Dne 21. aprila t. l. pa vabi podružnica na celodnevni planinski izlet v Sorico. Vspored: Odhod iz Trsta v nedeljo dne 21. aprila zjutraj z brzovlakom drž. žel. ob 7. uri 30 min. do Boh. Bistrice. Iz Boh. Bistrice peš čez Nemški rovt, prelaz med Možicem in Rakitovcem v Sorico (3½ ure). V Sorici odmor in kosilo. Iz Sorice peš v Podbrdo (1½ ure) in od tam z vlakom ob 7. uri 47 min. v Trst. — Planinci! Ne zamudite te prilike, ki se vam nudi s tem prvim pomladanskim izletom v krasen plan. kraj v Sorico, ki se razprostira ob vznožju skalnatega Rakitovca. Lep je polet po slikoviti Selški dolini v ta romantičen kraj a najzanimivejši pa je sestop z vrha prelaza med Možicem in Rakitovcem (1210 m- od koder se odpira potniku razsežen razgled na razne skupine naših visokih in snežnih planin. — Pozor! Člani podružnice se lahko poslužijo za ta izlet znižanih povratnih vozniških listov, katere dobe pri dež. zvezji za promet tujece (V. Borska 2) proti posebnim (ne družbenim) izkaznicam, ki jih izdaja podružnica svojim članom brezplačno. Prijaviti se je za ta izlet na: Tržaško podružnico Slov. planinskega društva, Acquedotto 20, do 16. aprila. V slučaju neugodnega vremena se vrši izlet v nedeljo 28. aprila. Prijatelji slov. planincev dobrodošli!

Najnovejše vesti, telefonska poročila.

KONEC BRAMBNE REFORME.

Dunaj, 6. marca. Danes se je avstrijska vlada konečno izjavila o Khuenovih koncesijah napram opoziciji. **Avstrijska vlada ne sprejme ogrske resolucije.** S tem je usoda brambne reforme zapečaten. **Vlada odtegne iz avstrijske in ogrske poslan. zbornice brambno predlogo ter predloži kratkoročni provizorij v vojaških zadevah.** V tem provizoriju bo zahtevala, da se letošnji rekrutni kontingent zviša za 33.000 mož, tako da bo znašal skupni kontingent rekrutov 136.000 mož.

Budimpešta, 6. marca. Danes opoldne se je vršil ministrski svet, ki je sklenil z ozirom na

izjavo avstrijske vlade podatj celokupno demisijsko kabineta. Ministrski predsednik Khuen Hedervary se je odpeljal ob 5. uri popoldne na Dunaj, kjer pada jutri ob 11. uri cesarju demisijsko celokupnega kabineta.

Dunaj, 6. marca. Večernja »Zeit« poroča iz verodostojnih virov, da bo posledica demisijske ogrskega kabineta tudi demisijska avstrijskega.

Dunaj, 6. marca. Kot novi ogrski ministrski predsednik se imenuje sedanji finančni minister Lukacz in pa bivši ministrski predsednik Wekerle, katerega je cesar sprejel pred par dnevi v avdienci Cesar je poklical na Dunaj tudi nekaj ogrskih politikov.

Budimpešta, 6. marca. Ker se je vsled umaknenja brambne predloge položaj dejstveno spremenil, nastopa vsa ogrska javnost enodušno proti vsakemu provizoriju v vojaških vprašanjih. Situacija je čim dalje kritičnejša. Spošno se smatra, da bo prvo delo novega kabineta razpust ogrskega državnega zbora.

DRŽAVNI ZBOR.

Dunaj, 6. marca. V današnji seji poslanske zbornice je govoril trgovinski minister dr. Rössler, ki se je zavzemal za kartelet, branil jih je pred očitani, da podpirajo oduševstvo in izjavil, da je treba kartelet podpirati, ker se zauzemajo za domačo industrijo. Proti tem izjavam je odločno nastopil češki radikalec Štriberny, ki je zavrnil ministrove trditve in ob splošni pozornosti zatrjeval, da so kartelet podpirali veliko poslancev in žurnalistov, da ti podpirajo težnje karteletov. Ta očitanja so izzvala protest nemških radikalcev, ki so se čutili prizadete (Wolf in afera s sladkornim karteletom.) Nto se je razpravljalo o nujnem predlogu glede sodnih razmer na Češkem, govoril je bivši nemški minister Schreiner, ki je napadel Čehe, kateri so mu krepko odgovarjali. Italijanski poslanec Bugatto je nato polemiziral proti Rybaču glede razpusta tržaške porote.

VOJAŠKI SVET.

Dunaj, 6. marca. Danes se je vršil na dvoru vojaški svet, katerega so se udeležili skupni vojni minister Auffenberg ter komandanta cesarjeve in prestolonaslednikove vojaške pisarne, razpravljalo se je o vojaških vprašanjih z ozirom na novo situacijo vsled odgoditve brambne reforme.

IZGREDI V TRSTU.

Trst, 6. marca. Danes je prišlo v Stabilimento technico do velikih izgredov, delavci so pretepli nekega inženirja.

ŠTRAJK ŽELEZNIČARJEV NA DUNAJU.

Dunaj, 6. marca. Jutri se vrši zadnje posvetovanje glede proglašanja štrajka uslužbencev dunajske cestne železnice.

ANGLEŠKI ŠTRAJK.

London, 6. marca. Pogajanja se vedno nadaljujejo, danes je fond za štrajkujoče izplačal prve plače in sicer v znesku pol milijona K.

ČENSTOHOVSKI PROCES.

Piotrkov, 6. marca. Da se osvetli življenje menihov v čenstohovem samostanu, je državni pravdnik prečital par odlomkov iz dnevnika obtoženega patra Starczewskega. Ta svinjar v kuti piše v svojem dnevniku: 6. maj. Molil nisem nič, bil sem ves dan pijan, grešil sem z dvema ženama; 8. maj, nič molil, pil, nisem maševal, niti bil pri maši; 11. maja, grešil

sem v spovednici z neko omoženo damo; pri spovedi že nisem bil tri tedne; 20. junija, ne vem kdaj sem bil pri maši, danes sem spovedoval, a bil sem popolnoma pijan; 11. julija, danes sem popolnoma pijan; 13. julija, še vedno sem pijan; 17. julij, danes sem grešil s soprogo svojega brata; 20. julij, pijan sem v spovednici, grešil z dvema ženskama; 23. julij, zopet sem grešil s ženo svojega brata. In tako naprej se ta dnevnik nadaljuje. Vsak odstavek dnevnika, nove svinjarije menihov! Proces bo končan jutri t. j. v četrtek, ter se izreče obsodba šele popoldne ali zvečer.

Odgovorni urednik Radivoj Korene.
Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Mali oglasi.

Šivilje in učenke se takoj sprejme. Kie, pove »Prva anončna pisarna«.

Mladenč star 26 let prost vojaščine, večš slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisanju, želi službe sluga v kak banki, ali pisarni. Ponudbe sprejema »Prva anončna pisarna«.

Kupi se »Veda« št. 3. I. letnik in »Naša Bodočnost« št. 2. II. letnik. Tomo Jerala, Škofja Loka. 206—1

Prostovoljna razprodaja

posestva

obstoječega iz lepe skoro novo zidane hiše, gospodarskega poslopja, njiv, travnikov in lepo razrašenega gozda. Prodajalo se bode spujaj, ali posamezne parcele. Drazba se vrši, dne 17. t. m. na licu mesta v Prevolju pri Lukovici.

Več pove lastnik

M. Ravnihar, Domžale.

Učiteljska tiskarna

priporoča v nakup vsemu učitelstvu, vsem učiteljskim društvom in vsem okraj. učiteljskim knjižnicam

po vsebini in opremi krasno Ganglovo knjigo:

Beli rojaki.

Elegantno vezana knjiga stane 3 K, — broširana 2 K 60 vin., s poštnino 26 vinarjev več

Naroča se v Učiteljski tiskarni v Ljubljani.

Del. glavica: **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Rez. fond nad K 8.000.000. K 800.000.

Stritarjeva ulica šte. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

— 180 —

delovanje Ivana Burgundskega. Pri vходу v ulico Saint Martin je snel čelado in jo oddal služabniku, da ga je mogel videti vsakdo. Več kakor dvajset korakov je jezdil pred krdelom in hotel na ta način dokazovati svoje zaupanje v pariško ljudstvo: Tri korake za njim je nosil praperščak burgundski prapor. Tako je jezdil, ponosen in blesteč in njegova gola glava, ki je molela iz jekla, je izražala divje dostojanstvo. Glasno je kričal:

— Preveč bede je med ljudstvom. Odpomoči se mora ljudskemu trpljenju!

Za njim je udarjalo težko krdelo v oglušujočem topotu kopit, pripravljeno, začeti s klanjem vsak hip.

Kjerkoli se je pokazal burgundski prapor z dvema lilijama in jekleni oklepi s križem svetega Andreja, so se vrata hrupno in naglo zapahovala, ljudje so se spuščali v tek, ženske so cvileče kričale, moški so pridruženje kleli in izgledalo je, kakor v mestu, ki ga je bil na del sovražnik. Nato so se odprla sem ter tam okna in prikazovala se je boječe radovedna glava. Pogumnejši so postajali na ulici. Postajajoče gručice so se vedno bolj večale, kajti slišati so bile nezasišane stvari. Ivan Neustrašeni je govoril in jezdecu so prijazno namigavali. Hišna vrata so se začela odpirati in ulice so se napolnjevale s prebivalstvom, ki je nezaupljivo sprasovalo:

— Vi ste torej z nami?

— Da, da, strela božja! Dovolj zatiranja, dovolj razsipavanja. Dovolj zlata in draguljev na oblekah! Dovolj davkov, ki izsesavajo kri in mozeg!

„DAN“ se prodaja

v Ljubljani v sledečih tobakarnah:

JUŽNI KOLODVOR, na peronu.
DRŽAVNI KOLODVOR.
BLAŽ, Dunajska cesta.
SEVER, Krakovski nasip.
PICHLER, Kongresni trg.
ČEŠARK, Šelenburgova ulica.
DOLENC, Prešernova ulica.
FUCHS, Marije Terezije cesta.
MRZLIKAR, Sodna ulica.
ŠUBIC, Miklošičeva cesta.
ZUPANČIČ, Kolodvorska ulica.
PIRNAT, Kolodvorska ulica.
ŠENK, Resljeva cesta.
KOTNIK, Šiška.
TIVOLI, na žel. prel. pri Nar. domu.
KOŠIR, Hilšerjeva ulica.
STIENE, Valvazorjev trg.
SUSNIK, Rimska cesta.
UŠENIČNIK, Židovska ulica.
KLEINSTFIN, Jurčičev trg.
KRIŽAJ, Sp. Šiška.
WISIAK, Gosposka ulica.
KUSTRIN, Breg.
TENENTE, Gradaška ulica.
VELKAVRH, Sv. Jakoba trg.
SITAR, Florjanska ulica.
BLAZNIK, Stari trg.
NAGODE, Mestni trg.
KANC, Sv. Petra cesta.
TREO, Sv. Petra cesta.
KUŠAR, Sv. Petra cesta.
PODBOJ, Sv. Petra cesta.
ELSNER, Kopitarjeva ulica.
BIZJAK, Bohoričeva ulica.
REMŽGAR, Zelena jama.
SVETEK, Zaloška cesta.
KLANSEK, Tržaška cesta.
JEZERSEK, Zaloška cesta.
LIKAR, Glince.
STRKOVIČ, Dunajska cesta.
ŠTRAUS, Škofja ulica.

— 177 —

— Moja mora biti! Hočem, in moja bo! Tako se mora zgoditi!... Ko bom kralj, bo moje vse, tudi ona, ona! Kralj! Tu je ključ k rešitvi. Pregovorim Izabelo... rečem ji, dokazem ji, prepričam jo in napravim iz nje orodje svoje oblasti, ki ga zlomim, ko mi bo nepotrebno... Toda, da pa prepričam Izabelo v svoji ljubezni do nje, ji moram pokazati svojo moč, svojo voljo! S strahoto udarim Pariz, Hišo Saint-Pol, novega kralja in njegov divor bledil, svetohlincev! In prvi mora pasti moj tekmeč, ki se giblje še v nadah prestola. Smrt ti, Ludvik Orleanski!... Hola! sluga! moje orožje!...

Služinčad je pritekla. Od pete do temena so ga pokrili z železjem in z jeklom.

— Odpomoči bedi ljudstva, se je rogala znova Ivan Neustrašni. Da, da... že hitimo, da se zgodi kraljevska volja!...

Hipoma pa mu je zamrl smh na ustnicah in nepopisljiv žar ognja mu je zablestel v očeh. Vztrepetal je po celim telesu.

— Oh, je siknil med zobmi. Odkod prihaja ta misel? Iz neba ali iz pekla?... Osvojiti moram Pariz, bedi ljudstva je treba odpomoči. Zakaj bi mu o tem govoril prvi jaz? Zakaj bi si ne storil iz kmetov in meščanov fanatične armade, pripravljene poginiti za me? Zakaj bi ne postal na ta način preje kralj Pariza, kakor kralj Francije!

Sluge so si dali opravila z oblačenjem in ga pokrili celega z blestečim jeklom. Na glavi je imel težko čelado z burgundskim odznakom in ostrim grebenom; ob boku mu je visel ogromen meč. Odšel je grmečih korakov na

Hiša Saint-Pol.

45

